16
පාඩම

අභිධර්මය - I

හැඳින්වීම

එදා අපේ පිරිවෙනේ ත්‍රිපිටක ධර්ම දිනය යෙදී තිබුණා. ත්‍රිපිටක ධර්ම විෂය භාර පණ්ඩිත හාමුදුරුවන්ගේ ඇරයුම පරිදි විශ්වවිද්‍යාල කථිකාචාර්ය ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් විශේෂ දේශනය සඳහා වැඩම කළා. උන්වහන්සේ අභිධර්මයේ චිත්ත පරමාර්ථය අළලා ඉතා සාරගර්භ දේශනයක් පැවැත්වූවා. ඒ පිළිබඳ සංක්ෂිප්ත සටහනකි මේ.

ගරුතර පරිවේණාධිපතීන් වහන්ස, ත්‍රිපිටක ධර්ම විෂයභාර මාගේ කල්‍යාණ මිත්‍ර ස්වාමීන් වහන්ස, පින්වත් ශිෂ්‍ය හිමිවරුනි, පිරිවෙන් ත්‍රිපිටක ධර්ම දිනය වෙනුවෙන් අභිධර්මයේ චිත්ත පරමාර්ථය පිළිබඳ ඔබ සමග සාකච්ඡාවක යෙදීමට ලැබීම මා භාග්‍යයක් කොට සලකනවා. ගරුතර හිමිවරුනි, බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද, පණවන ලද ධර්ම විනය පිටක වශයෙන් තුනකට බෙදීයනවා. එයින් අභිධර්මය තුන්වන පිටකයයි. අනෙක් පිටක දෙක නම් සූත්‍ර පිටකය සහ විනය පිටකය යි. සූත්‍ර පිටකයේ ඇත්තේ බුදුරජාණන් වහන්සේ පන්සාළිස් වසරක් මුලුල්ලේ යම් යම් පුද්ගලයන්ට ඒ ඒ පුද්ගලයන්ගේ අදහස් හා චරිතවලට අනුකූලව කළ දේශනාවන් ය. විනය පිටකයේ ඇත්තේ භික්ෂූන් වහන්සේලාට පණවන ලද විනය ශික්ෂාපද සහ ඒවා පිළිබඳ පරිවාර විස්තරයි. මේ පිටක දෙකේ දී ම භාවිත කර ඇත්තේ දෙවි මිනිසුන්, ගිහි පැවිදි, ගහ කොළ දිව්‍යලෝක අපාය ආදී අපට පිටතින් පෙනෙන සම්මත, නම් ගම් භාවිත කරමින් කළ දේශනාවන් ය. එනිසා ඒවා සම්මුති දේශනා නමින් හැඳින්වෙයි.

අභිධර්ම පිටකයේ ඇත්තේ ලෝකයේ යථාර්ථය හෙවත් සැබෑ තත්වය පිළිබඳ කරන දේශනාවන් ය. එනිසා එම අභිධර්ම පිටකයේ භාවිත කෙරෙන වචනත් පරමාර්ථයට අදාළ වචනයි. උදාහරණයක් වශයෙන් එහි කිසි තැනක මිනිසා කියා හෝ කය, ශරීරය යනුවෙන් යෙදී නොමැත. ඒ වෙනුවට යොදන්නේ පංචස්කන්ධය යන්නයි. මෙසේ පරමාර්ථය ම භාවිත කරමින් කළ දේශනාව නිසා එය පරමාර්ථ දේශනා නමින් හැඳින්වේ. මෙම දේශනාව අභිධර්මය නමින් හැඳින්වෙන්නේ ද මෙම විශේෂ තත්ත්වය නිසා ය. **අභි+විසිට්ඨො = ධම්මො අභිධම්මො** යන විග්‍රහය අනුව අභිධර්මය යනු විශේෂිත ධර්මය යි. අභි යන උපසර්ගයෙන් කියවෙන්නේ විශේෂිත බවයි. ඒ විශේෂිත බව නම් සම්මුතියෙන් ඔබ්බට ගිය පරමාර්ථ සත්‍යය එයින් ප්‍රකාශ වීමයි. සම්මුතිය යනු සාමාන්‍ය සත්‍යය යි. පරමාර්ථය යනු විශේෂ සත්‍යය යි. එනම් සැබෑ තත්ත්වය යි.

අභිධර්මයේ මෙසේ පර්මාර්ථ හෙවත් ප්‍රධාන ධර්ම කොට්ඨාස සතරක් ඇත. එනම්
- චිත්ත පරමාර්ථය
- චෛතසික පරමාර්ථය

රූප පරමාර්ථය සහ
නිර්වාණ පරමාර්ථය යි.

පරමාර්ථය යනු කුමක් ද? මේ ලෝකයේ හැදී වැඩී සකස් වී පවතින මනුෂ්‍ය ශරීරය ඇතුලු සියලු ම දේ, කතාවන් ක්‍රියාවන් වගේ ම සිතුම් පැතුම්වල සැබෑ තත්වය පරමාර්ථයයි. උදාහරණයක් විදිහට වාහනයක් කියන්නේ හදලා තියෙන දෙයක්. එහි කොටස් වෙන් කළාට පස්සේ වාහනයක් නැහැ. එහි තිබෙන්නේ යකඩ, ප්ලාස්ටික්, රබර් වගේ ද්‍රව්‍ය රාශියක්. ඒවා ක්‍රමානුකූලව නිසි පරිදි එකලස් කළාම වාහනයක් වෙනවා. ඒ අනුව කාරය බසය කියන්නේ පරමාර්ථය නොවන බව අපට පේනවා. මේ ශරීරයත් එසේමයි. සැබැවින් ම ශරීරය කියා එකක් නැහැ. මිනිසා කියා කෙනෙක් නැහැ. තිබෙන්නේ රූප, වේදනා, සඤ්ඤා සංඛාර, විඤ්ඤාණ කියන ස්කන්ධ පහයි. රූපය කියන්නේ කෙස්, ලොම්, නිය, දත් ආදී කොටස් තිස්දෙකකි. එහෙමත් නැත්නම් පඨවි, ආපෝ තේජෝ වායෝ කියන ධාතු හතරක්. ශරීරය හෝ මිනිසා කියන්නේ ඒ සඳහා යෙදෙන සම්මත නම් පමණයි. මේ ආකාරයට ලෝකයේ පවතින සෑම දේක ම සැබෑ තත්වය පරමාර්ථයයි. ඒ අනුව ලෝකයේ සියලු ම දේවල් බෙදාගෙන බෙදාගෙන ගියා ම අවසානයට ඉතිරිවන්නේ පරමාර්ථ සතරයි. ඒ තමයි චිත්ත, චෛතසික, රූප, නිබ්බාණ කියන පරමාර්ථ හතර.

චිත්ත යනු සත්වයාගේ සිතයි. සිතීමයි. චෛතසික යනු ඒ සිතේ පහළවන ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ, ශ්‍රද්ධා, වීර්ය, සති වැනි සිතුවිලියි. රූප යනු පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ යන ධාතුන්ගෙන් සෑදී ඇති ශරීරය ගහකොළ ආදී රූපයි. නිබ්බාණ යනු මේ පඤ්චස්කන්ධයෙන් මිදීම හෙවත් නැවත් නූපදින තත්ත්වයයි.

මේ අභිධර්ම දේශනාව අනෙක් පිටක දෙක මෙන් තැන තැන කලින් කල කළ දේශනාවක් නොවේ. මෙය බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනාකරන ලද්දේ පුරා සිව් මාසයක් තිස්සේ තව්තිසා දෙව්ලොව දී මාතෘ දිව්‍යරාජයාටයි. ඒ අතරින් අප මේ ඉගෙන ගන්නට යන්නේ එහි පළමුවන පරමාර්ථය වන චිත්ත පරමාර්ථය යි.

තත්ථ වුත්තාභිධම්මත්ථා - චතුධා පරමත්ථතො
චිත්තං චෙතසිකං රූපං - නිබ්බාණමිති සබ්බථා

එම අභිධර්ම පිටකයෙහි වදාළ අභිධර්මාර්ථ පරමාර්ථ වශයෙන් චිත්ත, චෛතසික, රූප, නිබ්බාණ යැයි සමස්තයක් වශයෙන් සතර වැදෑරුම් වේ.

චිත්ත පරමාර්ථය

මනො පුබ්බංගමා ධම්මා මනො සෙට්ඨා මනොමයා

(කයින් වචනයෙන් සිදුවන සියලු කුසලාකුසල ධර්මයෝ සිත පෙරටුකොට ඇත්තෝ ය. සිත ප්‍රධානකොට ඇත්තෝ ය. සිතින් නිපදවන්නෝ ය.)

අප නිතරම කරන ක්‍රියාකාරකම් තුනක් තිබෙනවා. එනම් සිතනවා. කියනවා. කරනවා. සිතන්නේ සිතින්. කියන්නේ මුවින්, කරන්නේ කයින්. එසේ වුවත් සිතින් සිතන්නේ නැතිව වචනයෙන් කිසිවක් කියන්නේ නැත. සිතින් සිතන්නේ නැතිව කයින් කිසිවක් කරන්නේ ද නැත. මේ නිසා වචනයෙන් කියන දේටත්, කයින් කරන දේටත් මුල්වන්නේ සිතයි. එසේ නම් ලෝකයේ සත්වයාගේ පැවැත්මේ ප්‍රධාන බලවේගය, මූලික ක්‍රියාකාරකම සිතයි. මුවින් යමක් කියන නමුත් මුවේ වචන කියා දෙයක් නැත. කයින් යමක් කරන නමුත් කයේ ක්‍රියා කියා දෙයක් නැත. ඇත්තේ කීමක් සහ කිරීමක් පමණි. එසේ ම සිතින් යමක් සිතනවා කීවත් සිත කියා දෙයක් නැත. ඇත්තේ සිතීමක් පමණයි. ඒ නිසා අප මේ සිත කියන්නේ සිතීමටයි.

ලෝකයේ අපාගත සත්වයන් මිනිසුන්, දෙවියන්, බ්‍රහ්මයන් වශයෙන් විවිධ සත්ත්ව කොට්ඨාස ජීවත්වෙනවා. මේ විවිධ අයගේ සිතුම් පැතුම් විවිධයි. ඒ විවිධ සිතුම් පැතුම් හෙවත් ඒ විවිධ ලෝකවල ජීවත්වන සත්ත්වයන්ට පහළවන සිත් පිළිබඳවයි අභිධර්මයේ චිත්ත කාණ්ඩයෙන් විස්තර කෙරෙන්නේ. ඒ නිසා ම ඒ සියලුම සිත් ඒ සත්ත්ව කොට්ඨාස අනුව කොටස් හතරකට බෙදෙනවා. එනම්,

කාමාවචර සිත්	54
රූපාවචර සිත්	15
අරූපාවචර සිත්	12
ලෝකෝත්තර සිත්	8
සියල්ල සිත්	89

යනුවෙනි.

කාමාවචර සිත් කියන්නේ සතර අපායත්, දිව්‍යලෝක හයත්, මනුෂ්‍ය ලෝකයත් යන එකොළොස් කාමලෝකවල ජීවත්වන සත්ත්වයන්ට පහළවන සිත්. රූපාවචර කියන්නේ ප්‍රථමධ්‍යාන ආදී රූපධ්‍යාන වඩා බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජ බ්‍රහ්මලෝකයේ සිට අකනිට්ඨාව දක්වා ඇති සොළොස් රූපාවචර බ්‍රහ්මලෝකවල වෙසෙන සත්වයන්ට පහළවන සිත්. අරූපාවචර සිත් යනු ආකාසානඤ්චායතන ආදී සතර අරූප ලෝකවල සත්ත්වයන්ට පහළවන සිත්. ලෝකෝත්තර සිත් නම් සෝවන් ආදී සතරමග සතර ඵලයන්ට පත්වූ උතුමන්ට පහළ වන සිත්.

කාමාවචර සිත් 54

පංචකාමයෙහි ඇලී ගැලී කාමලෝකවල වෙසෙන සත්ත්වයන්ට පහළවන සිත් කාමාවචර සිත් නම් වන බව අපි දනිමු. එකොළොස් කාම භව අතරින් කේන්ද්‍රස්ථානය වන්නේ මනුෂ්‍ය ලෝකයයි. එහි වෙසෙන සත්ත්වයා පංචකාමය නිසා පින් හෙවත් කුසල් ද පව් හෙවත් අකුසල් ද යන මේ කර්ම රැස්කරයි. එයින් අකුසල කර්මවල විපාක වශයෙන් නිරය, තිරිසන්, ප්‍රේත, අසුර යන සතර අපායේ ඉපිද එම අකුසල කර්මවල විපාක විඳී. පංචකාමය නිසා ම මිනිස්ලොව දී කුසල කර්ම හෙවත් පින් රැස්කරන සත්ත්වයා මිනිස් ලොවම හෝ චාතුම්මහාරාජිකය, තාවතිංසය, යාමය, තුසිතය, නිම්මාණරතිය, පරනිම්මිත

වසවර්තිය යන සදිව්‍යලෝකයෙහි ඉපිද ඒ කුසල විපාක විඳී. එයින් මිනිස් ලොව දී අකුසල් කරන සත්ත්වයාටත් සතර අපායේ දී එහිවිපාක විඳින සත්ත්වයාටත් පහළවන්නේ අකුසල් සිත් ය. එසේ ම මිනිස්ලොව දී කුසල් කරන සත්වයාටත් නැවත මිනිස්ලොව ම ඉපද හෝ දෙව්ලොව ඉපිද විපාක විඳින සත්ත්වයාටත් පහළවන්නේ කුසල් සිත් ය. කුසලය හෝ අකුසලය කරන විට කුසලාකුසල සිත් හෝ කර්ම සිත් වශයෙන් හැඳින්වෙන අතර ඒවා විපාක විඳිනවිට විපාක සිත් යනුවෙන් හැඳින් වේ.

අකුසල් සිත් 12

ලෝභය, ද්වේශය, මෝහය යන අකුසල් සිතුවිලි තුන මුල්කොටගෙන ප්‍රාණඝාත ආදී දස අකුසල් කරනවිට පහළවන්නේ අකුසල් සිත් ය. ඒවා ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ යන අකුසල් මුල්තුන අනුව සිත් 12 ට බෙදේ.

ලෝභමූලික සිත්	08
දෝස මූලික සිත්	02
මෝහ මූලික සිත්	02
සියල්ල	12

ප්‍රාණඝාතය අකුසලයකි. එය විනෝදය, ආදායම, ආහාරය වැනි ලෝභ අදහසකින් කරනවිට ලෝභ මූලික වේ. ප්‍රාණඝාතය ම කෝපයෙන්, පලිගැනීමේ අදහසින් කරනවිට දෝස මූලික වේ. එම ප්‍රාණඝාතය ම ශික්ෂාපද ගැන සැකයෙන් තීරණයක් නැතිව, අවිනිශ්චිත සිතින් කරන විට මෝහ මූලික වේ. මේ අනුව එක ම අකුසලය මේ තුන් ආකාරයෙන් ම සිදුවිය හැකි ය.

ලෝභමූලික සිත් 08

01. සොමනස්‍ස සහගත දිට්ඨිගත සම්පයුත්ත අසංඛාරික සිත
02. සොමනස්‍ස සහගත දිට්ඨිගත සම්පයුත්ත සසංඛාරික සිත
03. සොමනස්‍ස සහගත දිට්ඨිගත විප්පයුත්ත අසංඛාරික සිත
04. සොමනස්‍ස සහගත දිට්ඨිගත විප්පයුත්ත සසංඛාරික සිත
05. උපෙක්ඛා සහගත දිට්ඨිගත සම්පයුත්ත අසංඛාරික සිත
06. උපෙක්ඛා සහගත දිට්ඨිගත සම්පයුත්ත සසංඛාරික සිත
07. උපෙක්ඛා සහගත දිට්ඨිගත විප්පයුත්ත අසංඛාරික සිත
08. උපෙක්ඛා සහගත දිට්ඨිගත විප්පයුත්ත සසංඛාරික සිත

සොමනස්ස සහගත නම් තමන් කරන අකුසලය හෝ වරද සතුටින් කරන බව ය. දිට්ඨිගත සම්පයුත්ත නම් එය වරදක් ය. එයින් නරක විපාක ලැබෙන්නේ ය යන්න පිළිබඳ පිළිගැනීමක් නැතිබව ය. දිට්ඨිගත විප්පයුත්ත නම් එය පවක් ය. නරක විපාක ලැබෙන්නේ යයි දැන දැනම කරන බව ය. අසංඛාරික නම් ඒ ක්‍රියාව හෝ කතාව කාගේවත් මෙහෙයවීමක් නැතිව තමාගේ ම උවමනාවෙන් කරන බව ය. සංඛාරික නම් වෙනත් කෙනෙකුගේ හෝ බලවේගයක මෙහෙය වීමෙන් කරන බව ය.

01. ළමයෙක් ආශාව නිසා සන්තෝෂයෙන් 'වරදක් ය නරක විපාක ලැබේ ය' යන පිළිගැනීමක් ද නැතිව තමාගේ ම වුවමනාවෙන් යමක් සොරකම් කරයි. ඔහුට ඒ මොහොතේ පහළ වන්නේ සෝමනස්ස සහගත දිට්ඨිගත සම්පයුත්ත අසංඛාරික සිතයි.

02. එම සොරකම ම වෙනත් අයකුගේ කීම නිසා සතුටින් වරදක් යැයි නොපිළිගෙන කරන විට පහළ වන්නේ සෝමනස්ස සහගත දිට්ඨිගත සම්පයුත්ත සසංඛාරික සිතයි.

03. ඒ ළමයා ආශාවෙන් හා සතුටින් එය වරදක් බව දැන දැන තමන්ගේ වුවමනාවට සොරකම් කළොත් පහළ වන්නේ සෝමනස්ස සහගත දිට්ඨිගත විප්පයුත්ත අසංඛාරික සිතයි.

04. අනුන්ගේ කීම නිසා කළොත් පහළවන්නේ සෝමනස්ස සහගත දිට්ඨිගත විප්පයුත්ත සසංඛාරික සිතයි.

05. ළමයෙක් ආවාට ගියාට අමුතු සතුටක් නැතිව වරද වරදක් වශයෙන් ද නොසිතා තමන්ගේ කැමැත්තෙන් බොරුවක් කියයි. එවිට ඔහුට පහළ වන්නේ උපෙක්ඛා සහගත දිට්ඨිගත සම්පයුත්ත අසංඛාරික සිතයි.

06. ඔහු එවැනි බොරුවක් ම ආවාට ගියාට අමුතු සතුටක් නැතිව වරද වරදක් වශයෙන් ද නොසිතා අනුන්ගේ කීම නිසා කියයි. එවිට ඔහුට පහළවන්නේ උපෙක්ඛා සහගත දිට්ඨිගත සම්පයුත්ත සසංඛාරික සිතයි.

07. ඒ ළමයා එම බොරුව කියන්නේ අමුතු සතුටක් නැතිව එහෙත් වරදක් බව දැන දැන තමන්ට සිතුණු නිසා නම් ඔහුට පහළ වන්නේ උපෙක්ඛා සහගත දිට්ඨිගත විප්පයුත්ත අසංඛාරික සිතයි.

08. ඔහු එවැනි බොරුවක් අමුතු සතුටක් නැතිව වරද වරද බව දැන දැන අනුන් කී නිසා කියයි නම් ඔහුට පහළ වන්නේ උපෙක්ඛා සහගත දිට්ඨිගත විප්පයුත්ත සසංඛාරික සිතයි.

දෝස මූලික සිත් දෙක.

දොමනස්ස සහගත පටිඝ සම්පයුත්ත අසංඛාරික සිත.
දොමනස්ස සහගත පටිඝ සම්පයුත්ත සසංඛාරික සිත.

දෝමනස්ස සහගත යනු තමාට කිසියම් කරුණක් නිසා අසතුටක් ඇතිවීමයි. පටිඝ සම්පයුක්ත නම් එනිසා ම කෝපයට ද පත්වී සිටී ම ය.

1. කිසියම් ළමයෙක් තමාට විරුද්ධව ගුරුතුමාට කේළමක් කීම නිසා අසතුටට පත්වෙයි. ඒ නිසා ම කෝප වී ඒ කේළම කී ළමයාට පරුෂ වචනයෙන් බැණවදී. ඔහු එසේ බැණ වදින්නේ තමා ම එය දැනගෙන තමාගේ ම අදහසිනි. එවිට ඔහුට පහළ වන්නේ දෝමනස්ස සහගත පටිඝ සම්පයුත්ත අසංඛාරික සිතයි.

2. තමාට විරුද්ධව කෙනෙකු කේලම් කී බව අසා ඇති වූ දොම්නසින් කෝපයට පත් ළමයෙක් වෙනත් කෙනෙකුගේ උසිගැන්වීම නිසා කේළම් කී ළමයාට එරුෂ වචනයෙන් බැණවදින්නේ නම් එවිට පහළ වන්නේ දෝමනස්ස සහගත පටිඝ සම්පයුත්ත සසංඛාරික සිතයි.

මෝහ මූලික සිත් දෙක.

උපෙක්ඛා සහගත විචිකිච්ඡා සම්පයුත්ත සිත.
උපෙක්ඛා සහගත උද්ධච්ච සම්පයුත්ත සිත.

යම්කිසි කාරණයක් ගැන සිතන විට ඒ කාරණය හරිහැටි දැනගැනීමට නොහැකි සිත අඳුරක සිටිනවා වැනි ස්වභාවය මෝහයයි. මෝහය නිසා අරමුණක ස්වභාවය හරිහැටි තේරුම් ගැනීමට නොහැකි ය. ඒනිසා ම පින් පව්/කුසල් අකුසල්, මෙලොව පරලොව ආදී කිසිවක් ගැන නිසි තීරණයකට එළඹීමට ද නොහැකි ය. මේ මෝහය නිසා සිතේ ඇතිවන අහිතකර ස්වභාවයන් දෙකකි. එනම්,

විචිකිච්ඡාව හෙවත් සැකයත්
උද්ධච්චය හෙවත් නොසන්සුන් කැළඹුණු ගතියත් ය.

ඒ අනුව මෝහ මූලික සිත් දෙකකි.

1. පළමු වැන්න උපෙක්ඛා සහගත විචිකිච්ඡා සම්පයුත්ත සිතයි. නිසි තීරණයක් නැති නිසා සොම්නසක් හෝ දොම්නසක් ඇති නොවන බැවින් උපෙක්ඛා සහගත ය. විචිකිච්ඡාව යනු ධර්මයේ දී බුදුන් දහම් සඟුන් පිළිබඳ ව, ශික්‍ෂාපද සීලය පිළිබඳ ව, පෙර ජීවිත මතු ජීවිත පිළිබඳ ව නැතහොත් මෙලොව පරලොව පිළිබඳ ව පටිච්ච සමුප්පාදය හෙවත් හේතුඵල ධර්මය පිළිබඳ ව යන මේ කාරණා අට සම්බන්ධව සැක ඇතිවීමයි.

   මේ සැකය නිසා හොඳ නරක වටහාගත නොහැකි ය. බොහෝ විට සිත නැමෙන්නේ පස්කම් සුවයට මිස කුසලට නොවේ. පින්පව් ගැන ද හරි තීරණයක් නැති නිසා වැඩිපුර සිත නැමෙන්නේ පවට ය. මෙය අකුසල සිතක් වන්නේ ඒ නිසා ය.

2. මෝහය නිසා ඇතිවන දෙවන සිත උපෙක්ඛා සහගත උද්ධච්ච සම්පයුත්ත සිතයි. මෝහය නිසා නිසි තීරණයක් නැති බැවිනුත් සැක ඇතිවීම නිසාත් මීළඟට සිදුවන්නේ සිත අවුල්වීම ය. නොසන්සුන් වීම ය. හදිසිය නිසා කළබලයෙන් වැඩ කරන්නට ගොස් අවුල් වන්නා සේ මේ නොසන්සුන්කම නිසා ද දුර්වල වූ සිත බොහෝ විට පවට බර වේ.

මේ මෝහය පෘථජ්ජනයාගේ සියලු ම සිතිවිලිවලට හේතුවන අතර මේ කියන විචිකිච්ඡා සහ උද්ධච්ච යන අවස්ථා දෙකේ දී දැඩිව බලපායි.

අට්ඨධා ලොභ මූලානි - දොස මූලානි ච ද්විධා
මොහ මූලානි ච දෙවති - ද්වාදසාකුසලා සියුං

අභ්‍යාස

01. අකුසල් සිත් දොළහ වනපොත් කරන්න.
02. කාමාවචර සිත් පහළ වන්නේ කවර ලෝකවල සත්ත්වයන්ට ද?
03. අභිධර්මය ඒ නමින් හඳුන්වන්නේ කුමන අර්ථයකින් ද?